ਡਾ. ਹੀਰਾ ਲਾਲ

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1677-1678)

18 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨਃ

ਰਿਟਾਇਰਲ ਲਾਭ-ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 10% ਅਤੇ ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ - ਰੋਕਣਾ-ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ-ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 22.8.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ. ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਮਿਤੀ 31.7.1980-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ - ਐੱਲ. ਪੀ. ਏ. ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1950 ਦਾ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। – ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ (ਯੂ/ਆਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 309) ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 300 ਏ-ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ-ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ 10% ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕ ਕੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਹਾਲਾਂਕਿ, 19.7.2012 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 43 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਰਾਜ ਨੂੰ 31.3.2008 (ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੋਂ 19.7.2012 ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਪੈਨਸ਼ਨ' ਵਿੱਚ 'ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ, ਸਮੁੱਚੀ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 90%-ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1950-ਨਿਯਮ 43 ਅਤੇ 27 ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1950 ਦੇ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ "ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ", ਜਾਂ "ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ"। ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 11.2 ਅਤੇ 12].1][913 ਜੀ-ਐਚ; 914-ਏ]

2. ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. 3104 ਮਿਤੀ 31.07.1980, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 13.1][917 ਏ-ਬੀ; 918-ਐਚ; 919-ਏ]

ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਹੋਰ. (2013) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 210: [2013] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 177-ਤੇ ਨਿਰਭਰ.

3. ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 19.07.2012 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 43 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 90% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 13.2 ਅਤੇ 13].3][919-ਬੀ; 919 ਡੀ-ਈ]

4. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ, ਨਿਰੰਤਰ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਾਲੀਵੀਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1978 ਦੁਆਰਾ 20.06.1979 ਤੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 31 (1) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 300 ਏ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13.4 ਅਤੇ 13].6][919 ਈ-ਐੱਫ; 923 ਸੀ-ਡੀ]

ਦੇਵਕਿਨੰਦਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1971) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 330: [1971] 0 ਸਪਲਾਈ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 634; ਡੀ. ਐੱਸ. ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1983) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 305: [1983] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 165 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੇਸ਼ ਸੀ. ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2006) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 651: [2006] 5 ਪੂਰਕ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 620-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

5. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 31.03.2008 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਨੂੰ 3104. ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰਕਮ ਦਾ 10%, ਜੋ ਕਿ 31.03.2008 ਨੂੰ 19.07.2012 ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14][923 ਈਜੀ]

6. ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 19.07.2012 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰ ਸੀ ਕੇਸ ਨੰ. 48ਏ/1996 ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ. ਤੋਂ 10% ਕੱਟ ਲਵੇਗਾ। 19.07.2012 ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ. [ਪੈਰਾ 14][923 ਜੀ-ਐੱਚ]

7. ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, "ਪੈਨਸ਼ਨ" ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ w.e.ਐੱਫ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ. 19.07.2012, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. 3104 ਮਿਤੀ 31.07.1980. ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ 90% ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ 10% ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 15][924 ਏ-ਸੀ]

ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 2017 (1) ਪੀਐਲਜੇਆਰ 575; ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਆਦਿ. ਆਦਿ. (2018) 159 ਐਫ ਐਲ ਆਰ 143-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2013) 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 177 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5

2017 (1) ਪੀ. ਐੱਲ. ਜੇ. ਆਰ. 575 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 9

[1971] 0 ਸਪਲਾਈ. ਐਸਸੀਆਰ 634 ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 13.4

[1983] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 165 ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 13.5

[2006] 5 ਵਾਧੂ. ਐੱਸਸੀਆਰ 620 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੈਰਾ 13.6

(2018) 159 ਐਫ ਐਲ ਆਰ 143 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 13.7

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2020 ਦਾ 1677-1678.

ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ 21.03.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਐਲਪੀਏ ਨੰ. 2013 ਦਾ 1529 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਮੀਖਿਆ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 23.08.2017 ਦਾ ਆਦੇਸ਼. 2017 ਦੇ 207.

ਸੁਨੀਲ ਕੇ. ਆਰ., ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ., ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਸ਼ੇਖਰ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿਜ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਪਾਰਥਿਵ ਕੇ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਰਾਏ, ਸਿਬੋ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.

ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.194 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 10% ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਵਨ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਟੂਰਿੰਗ ਵੈਟਰਨਰੀ ਅਫਸਰ (ਟੀਵੀਓ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਆਰ. ਸੀ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 48ਏ/1996 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਚਾਰਾ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 21.11.2003 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਸੀਬੀਆਈ,

ਡਾ. ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
[ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਰਗੀਕਰਣ, ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1930 ਦੇ ਨਿਯਮ 49 (ਏ) ਤਹਿਤ 31.05.2002 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ (ਵਰਗੀਕਰਣ, ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 2005 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 31.03.2008 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ।

3. ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.09.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 90% ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਸਮੁੱਚੀ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਛੁੱਟੀ ਨਕਦੀਕਰਨ ਅਤੇ ਜੀਪੀਐਫ ਦੇ 10% ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ।

4. 10% ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਲ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਛੁੱਟੀ ਇਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1950 ਕਿਸੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਹੋਰ[1], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਮਿਤੀ 31.07.1980, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

6. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀਪੀਐਫ ਲਈ 12,78,711/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਨਕਦੀਕਰਨ ਲਈ 1,35,256/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 15.01.2009 ਅਤੇ

[1] (2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ 210

03.02.2009 ਕ੍ਰਮਵਾਰ. ਰਾਜ ਨੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ 90% ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮੌਤ-ਕਮ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਚਿਆ ਸੀ ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 10% ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ।

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 23.01.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਮਿਤੀ 31.05.2002 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 22.8.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਮਿਤੀ 31.7.1980 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ 10% ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਤੰਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐੱਲਪੀਏ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 21.03.2017 ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [2] ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਲਪੀਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 10% ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 23.08.2017

[2]2017 (1) ਪੀ.ਐਲ.ਜੇ.ਆਰ 575

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।
11. ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

11.1 ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1950 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 241 (2) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 20 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਸਨ।

ਨਿਯਮ 27 ਅਤੇ 43 (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨਃ-

27 ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

43 (ਏ) ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਹਰੇਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਰੁਜ਼ਗਾਰ' ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈਃ

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

11.2 ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ "ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ", ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ "ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ"।

12. ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਮਤੇ

12.1 ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ.

ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੇ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਨੂੰ ਦੋ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 75% ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮੌਤ-ਕਮ-ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

12.2 ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।
2. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ (i) ਜਿੱਥੇ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ 75% ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜੋ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੁੰਦੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਿਸ' ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮੌਤ-ਕਮ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ii) ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਹਿਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 139 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4. ਇਹ ਹੁਕਮ 1 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵੀਡੀਓ ਐਫ. ਡੀ. ਮੈਮੋ ਨੰ. ਪੀ.ਸੀ -11-40-28/74/9144 ਐੱਫ, ਮਿਤੀ 22.8.1974.) "
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

12.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 31.10.1974 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 75% ਤੱਕ ਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 31.10.1974 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. ਪੀ.ਸੀ - 11-40.28/74/9144 ਐੱਫ, ਮਿਤੀ 22.8.1974; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ 75% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ।

ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 75% ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵੀਡੀਓ ਐਫ. ਡੀ. ਮੈਮੋ ਨੰ. ਪੀ.ਸੀ-11-40-98/74-11260 ਐੱਫ, ਮਿਤੀ 31.10.1974) "

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

12.4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. 3014 31.07.1980 ਨੂੰ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"7. ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਕਢਵਾਉਣਾ –

(ਓ) ਖੰਡ-6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੈਸਲਾ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਹਿਤ ਹੈ।

(ਅ) ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਆਦਿ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ-43 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਏ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ. 9144/ ਐੱਫ , ਮਿਤੀ 22-8-1974 ਅਤੇ 11260 ਐੱਫ, ਮਿਤੀ 31-10-1974 ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਹੇਠ ਧਾਰਾ 8 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ, ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਾ ਨੰ. 3104 ਮਿਤੀ 31.07.1980, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ

ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 917 ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਧੀਨ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 75% ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 90% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13.1 ਨੰਬਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. 3104 ਮਿਤੀ 31.07.1980, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਹੋਰ।[3] ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਨੰ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਰਾਜ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿਃ

"9. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈਃ

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ii) ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

[3] (2013) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 210

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਛੁੱਟੀ ਨਕਦੀਕਰਨ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(iv) ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ।

.... ..

11. ਨਿਯਮ 43 (ਬੀ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ/ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹਨ।

14. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਖੋਹਣ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

15. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਕਾਨੂੰਨ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਸੰਪਤੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ

ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ।

13.2 ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 19.07.2012 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਨਿਯਮ 43 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੱਕ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 90% (ਨੱਬੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

13.3 ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਆਰਜ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 90% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

13.4 ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ, ਨਿਰੰਤਰ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਬੇਦਾਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।[4] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਵਕੀਨੰਦਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [5] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈਃ

"30. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 31 (1) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1962 ਪੰਜ 503) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਸੰਪਤੀ" ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

[4] (2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ 210

[5] (1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 330

ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 1965 ਪੁੰਜ 1) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਜਾਇਦਾਦ" ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ' ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਸੰਪਤੀ" ਵਜੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

31. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਕੇ. ਆਰ. ਏਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 1967 ਪੁੰਜ ਅਤੇ ਹਰ 278) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਕਮ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਪਣੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਮੌਕਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਛੇਦ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਦਾਅਵਾ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਐੱਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ 12 ਜੂਨ, 1968 ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

13.5 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਡੀ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [6] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"20. ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਕਿਰਪਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨੰ.

[6] (1983) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 305

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੇਵਕੀ ਨੰਦਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[7] ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। : ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਬਲਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ[8]

29 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੱਚਤ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਚਤ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉੱਤਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਰਬੋਤਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭੱਤੇ ਜਾਂ ਵਜ਼ੀਫੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਕਾਰਨ ਬੁਢਾਪੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਜੀਅ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੁਢਾਪੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[7] (1971) ਪੂਰਕ ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 634

[8] (1976) II ਐਲ.ਐਲ.ਜੇ 377 ਐਸ.ਸੀ

31. ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨਃ (i) ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 148 ਦੇ ਖੰਡ (5) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; (ii) ਪੈਨਸ਼ਨ ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਰੋਸੇ' ਤੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

13.6 ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 300 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਾਲੀਵੀਂ ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1978 ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 31 (1) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਡਬਲਯੂ.ਈ.ਐਫ.20.06.1979, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੇਸ਼ ਸੀ. ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।[9].

13.7 ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 10 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਦਿ. ਆਦਿ[11]

14. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਨੰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 31.03.2008 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 31.07.1980 ਨੂੰ 3104.

ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰਕਮ ਦਾ 10%, ਜੋ ਕਿ 31.03.2008 ਨੂੰ 19.07.2012 ਤੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ 19.07.2012 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[9] (2006) 7 ਐਸਸੀਸੀ 651

[10].2017 (1) ਪੀਐਲਜੇਆਰ 575

[11].2019 ਲੈਬ ਆਈਸੀ 2937 (ਐਫਬੀ) (2018) 159 ਐਫਐਲਆਰ 143

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 10% ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕਣਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰ ਸੀ ਕੇਸ ਨੰ. 48ਏ/1996 ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ 19.07.2012 ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 10% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

15. ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਪੈਨਸ਼ਨ" ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 19.07.2012 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 43 (ਸੀ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 22.08.1974 ਅਤੇ 31.10.1974 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਨੰ. 3104 ਮਿਤੀ 31.07.1980.

ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ 90% ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ 10% ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰ ਸੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 48ਏ/1996.

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler